

NAZAJ V KORITSKI RAJ: ČRNOGORSKA EKSPEDICIJA 2022

Prolog

Piše se leto 2020, telefon dvakrat zapiška in opozori Tommyja na novo elektronsko pošto. Tommy počasi vzame telefon v roke ter prebere:

From: Mike Ficco

Subject: Montenegro expedition

Hey everyone, unfortunately we will have to cancel this year's expedition due to the pandemic...

Razočaran zaluča telefon na posteljo ter začne s postopkom menjave letalske vozovnice za novo vozovnico naslednje leto. Miku sporoči, da je zelo razočaran, toda seveda popolnoma razume odločitev in naj ga, prosim, pusti na listi za naslednje leto. Na žalost se situacija ponovi v letu 2021. Tommyjeva frustracija se poveča. Vedoč, da ni edini, ki ni ravno navdušen nad trenutno situacijo ter epidemskimi omejitvami, se sprizani.

Z Mikom sva se s težkim srcem odločila, da zaradi COVIDA odpoveva ekspedicijo v Črno goro kar dve leti zapored. Obema je bilo hitro jasno, da sta odpovedi bolj kot vse ostale prizadeli Tommyja Clecknerja. Nekoliko presenečena, saj konec koncev imajo v ZDA kar nekaj zanimivih ekspedicij, na situacijo kar hitro pozabiva.

2022

Omejitve se končno sprostijo in lahko začnemo z organizacijo naše četrte ekspedicije. Tokrat sem ameriško ekipo morala poslati naprej, saj sem bila zaradi novega delovnega mesta precej na kratko z dopustom. Kot sem pričakovala, so se odlično odrezali in ob prihodu v Korita

sem prispela v tradicionalni kamp s cgrado za glavni del hiše in shrambo opreme.

Na žalost jamska situacija ni bila tako svetla. Se spominjate jame Vrijeme za pivo, tiste, ki je toliko obetala? No, na žalost se je brezno z ogromnim odmevom zaključilo v minimalni odprtini, ki je dovolj velika za dva najbolj prilagodljiva elementa, vodo in zrak. Kljub kar velikemu prepihu bi zahtevala izkopavanje v majhnem potočku, ki je s svojimi tremi stopinjami Celzija počasi ponikal v odprtino ter ledenim pišem vetra v obraz. Tako se je ekipa odločila, da bo ledenico prepustila naslednjim generacijam in jama zaključila pri 191 metrih globine.

Podobna zgodba se je odvila s C-95. Plezalni podvig se je zaključil v slepem rovu in zaradi zahtevnega pristopa, primanjkanja vodnega vira ter ogromne količine vrvi, ki jo jama požre za malico, so se odločili, da tudi to jama zaenkrat obesijo na klin. Z obema jamama na odmoru jim ni preostalo nič drugega kot se spet zapoditi v hrib ter iskati nove opcije. Poleg tega je tabor napadel COVID. Tommy je bil prisiljen preživeti cel teden v šotoru in karanteni.

Prihodnost ni obetala nič dobrega in tudi sama sem ob prihodu zagrizla v kolena ter nadaljevala s hribolazenjem namesto jamarjenjem. Z Mikom sva tudi resno začela razmišljati o prihodnosti ekspedicije ter ali nima večjega smisla obupati ter se raje držati rajске Slovenije, kjer jame kar same kličejo.

Vročične sanje

Po parih dneh se je Tommyjeva situacija kočno izboljšala in nabral si je dovolj moči za nove podvige. Z Mikom sva vesela sprejela njegovo pobudo, da si ogledamo par vhodov, ki jih je »zacahnil« na zadnji ekspediciji in so se nahajali globoko v jedru Krasnije.

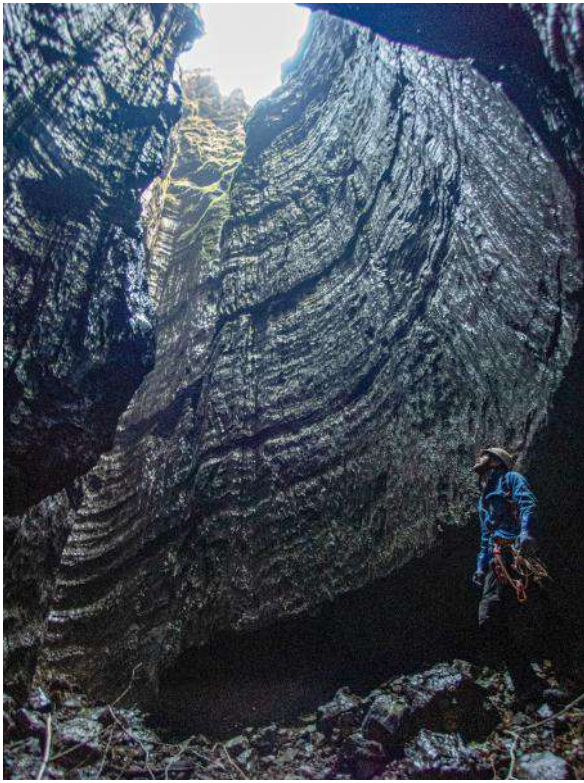
Po dveh urah prijetnega pohoda se znajdemo nad prečudovitim breznom. Trije žlebovi na stenah brezna, očitno izdolbeni skozi leta in leta odtekanja vode v jamo, nakazujejo, da jama skozi deževno obdobje požira kar precej vode. Kljub temu je brezno izgledalo precej podobno vsakemu slepemu breznu do sedaj. Tommy, očitno navdušen, začne z opremljanjem. Z Mikom mlačno in previdno navdušena opazuje njegov napredek. Med tem opaziva, da jama dejansko diha. Občasno iz njenih jeder pihne velik oblak pare, ki hitro izgine nazaj v globine. Najino navdušenje počasi narašča.

Kočno se spustim na dno brezna, stene obdane z mahom in rastlinjem, sončna svetloba, ki pronica skozi krošnje dreves, in črna, ki vabi, da vstopim. Tommy me čaka ob steni 20 metrov visokega kanjona, saj so tla pokrita z balvani in skalami, ki se z veseljem zakotalijo v notranjost, ko stopiš na njih. Kmalu se nama pridruži še Mike in raziskovanje se začne.

Kanjon se zaključi z visokim kaminom, vendar se pred tem jama odcepi v dva rova. Iz enega veselo in intenzivno piha mrzel zrak, med tem ko drugi rov, precej starejši, zrak veselo požira. Prvi rov je rahlo zasut s preperelim kamenjem, ki se



Levo: Tradicionalni tabor s Tommyjem v karanteni in družino Covington, ki se testira za COVID (test je bil pozitiven). Desno: Zopet v planinski raj, iskanje novih jam je s pogledom na Skadarsko jezero precej lažje, čeprav ne ublaži vročine. Foto: Katarina Kosič Ficco



Levo: Pogled iz vhodnega brezna jame Vručični snovi s Tommyjem Clecknerjem za merilo. Desno: Vhodno brezno v Vurčične snove z vrha. Foto: Katarina Kosič Ficco

je nabral zaradi intenzivnega zmrzovanja in taljenja rova. Čeprav izkopavanje ne izgleda zahtevno, se odločimo, da začnemo z meritvami bolj dostopnega, očitno starejšega fosilnega rova. Rov vodi v manjšo dvoranico in nato skozi ožji rov v ozek, vodoraven meander. Le-ta se nadaljuje v manjše brezno. Z Mikom se odplaziva do roba brezna in Mike začne z opremljanjem, medtem ko mu jaz podajam potrebščine. Zgolj deset minut ležanja na prepihu me popolnoma premrazi in količina prepaha spominja na Omega, 45 kilometrov dolg jamski sistem v Virgini-

ji. Na sploh me tudi karakter rova bolj spominja na fosilne, freatične rove apalaških jam kot pa na tipične alpske jame. Rov se veselo nadaljuje v serijo manjših brezen in končno se prepustimo navdušenju odkritja.

Na poti nazaj proti avtu nama Tommy zaupa, da je sanjal o tem breznu, odkar ga je prvič videl leta 2019 in kar ni mogel dočakati, da ga razišče. Vendar mu je COVID to preprečil kar dve leti zaporedoma, nato pa ga je še dobil takoj ob prihodu v Črno Goro in je moral zopet ča-

kati. Zato se je odločil, da bo jama poimenoval Fever Dreams oziroma Vručični snovi v srbsčini.

Nov začetek

V preostalih dneh smo se osredotočili na raziskovanje Vručičnih snovov z eno ekipo, saj se trenutno jama nadaljuje v enem rovu. Druga ekipa pa se je osredotočala na opremljanje še enega brezna v bližini Vručičnih snovov. Le-to je zahtevalo kar tri dni opremljanja, saj jim je vsakič zmanjkalo 30 metrov do dna. Zato smo jo poimenovali Još tridesetak metara.



Levo: Zadnji počitek Mačka Murija. Desno: Sara Fleetwood počiva v rovu, ki lepo nakazuje freatični značaj jame. Foto: Katarina Kosič Ficco

Približno 90 metrov globoko brezno je nakazovalo na še eno mrtvo brezno, dokler se nista vanj zapodila Filipa ali Philips, kot ju ljubkovalno kličemo. Po zapletenih akrobacijah sredi brezna se je Philip Moneyhun uspel nekako zazibati v okno, ki se dejansko nadaljuje, ter tako poskrbel za še eno raziskovanja vredno jamo.

V Vručičnih snovih je raziskovanje razkrilo zelo stare dele jame. Popolnoma presušeno jamsko mleko, debele količine posušenega gvana ter mumificirani netopirji nakazujejo na starost rogov ter intenzivno aktivnost netopirjev v preteklosti. Glede na značaj rogov izgleda, da

so ti netopirji tukaj kar nekaj časa, saj ta del jame, čeprav nekoč freatičen, zdaj nima niti kapljice vode.

Zastarele vodne struge so skozi čas ubrale novo pot, ki je vsaj za enkrat nismo dosegli. Obrnili smo se pri še enem breznu, na dnu katerega se nahaja precej velika dvorana. Na enem od raziskovanj sem ob robu globokega meandra odkrila tudi mumificiranega mačka, ki smo ga poimenovali Maček Muri. Glede na dobro ohranjene ostanke živali, večina jih ima namreč še vedno krzno, smo se odločili, da bomo poskusili za naslednjo ekspedicijo pridobiti interes paleontologov.

Epilog

Naslednja ekspedicija bo! Statistike pa v naslednji številki, ko kaj več izmerimo.

Lansko ekipo so sestavljali Mike Ficco, Philip Schuchardt, Sara Fleetwood, Penelope Vorster, Phillip Moneyhun, Tommy Cleckner, Elizabeth Covington, Matt Covington, Will Covington, Nate Covington in Katarina Kosič Ficco. |



Zgoraj levo: Pogled v enega izmed breznen v Vručičnih snovih s Saro Fleetwood na vrvi in Philipom Schuchardtom na dnu. Zgoraj desno: Vhodno brezno v Još tridesetak metara. Spodaj: Mumificiran netopir in jamski hrošček.

Foto: Philip Schuchardt (vhodno brezno), Katarina Kosič Ficco